

Förslag på öppet brev till Sveriges Regering.

Mulbetesrätten står över modern svensk lagstiftning!

Högsta domstolen tog i januari 2020 beslut om att Samebyn Girjas har rätten att bestämma över fisket och jakten inom deras område. Domstolen bygger beslutet på att urminnes hävd står över modern lagstiftning.

Fäbodväsendet har funnits minst lika länge som samerna och rennäringen och där har mulbetesrätten så som en levande sedvanerätt alltid funnits och finns allt jämt.

Idag ser vi i Förbundet Svensk fäbodkultur och utmarksbruk ett vaknande intresse för att driva och bruka fäbodvallar och utmarker – hålla betande tamdjur på fritt bete i skogen. Den fäboddrift som finns kvar behöver försvaras och de nya brukare som tillkommer behövs för att hävda våra marker där brukandet är en symbios med den biologiska mångfalden. Fäbodbruket och småbruket är en kultur som är hårt utsatt i dagens samhälle. Foderresursen på utmarker och i skogsbetesmarker är inte att förakta anser vi. Vi beräknar att skogsbetesmarkerna motsvarar ett värde av minst 5 miljarder kronor.

Därför är det viktigt med klarlagda spelregler också för små verksamheter såsom fäbodbruk. Frågan är viktigt och det är dags att regeringen öppnar skrivbordslådan och tar fram Sojdelius utredningsförslag om: "Lag om betesrätt vid fäbodbruk mm", SOU2003:116

Mulbetesrätten måste klargöras.-

Redan i dokument från Storskiftet (från mitten av 1750-talet och framåt) finns frågan om fäbodvallarnas rättigheter och skyldigheter upptagna. Här finns begreppet om "fritt bete på skogen" det vi dagligt tal kallar Mulbetesrätt. Det är den gamla sedvanan med fritt bete på skogen som funnits med i långa tider (ex. i Dalalagen från 1700 talet) men som inte finns i något rättsligt dokument. Den urgamla seden att "den som ville freda sin fäbodvall mot betande djur på skogen, skulle själv ansvara för att stänga in sin vall". Det benämns ibland "**den omvända stängselrätten**". När en och ibland flera av vallstugorna efter generationer övergått till att betraktas som sommarstugor och ägarna vill att de som fortfarande har en produktion på en närliggande vall ska stängsla in sina djur, då finns ett behov av samråd och inte minst en kunskapsöverföring till de nya generationerna om vad **urminnes hävd** med mulbetesrätt innebär.

Lagar och regler måste utgå ifrån den verksamhet som bedrivs.

När snöskotrar, fyrhjulingar, motorcyklar, mountainbikes mfl far fram i vår natur och våra kulturmiljöer, såsom fäboddar mm, kallas det för turismsatsningar. När problemen uppstår kommer förslag på ny lagstiftning som istället för att hjälpa, stjälper fäbodbruket. Det finns inga regler som inte kan ha undantag. En aktiv brukare som är hänvisad till att köra ut stödfoder eller kunna ha uppsikt över sina djur på fäbodvallen måste få jobbet gjort med exempelvis sin fyrhjuling.

I dessa frågor behöver vi utveckla begreppet Kovett. Det handlar om att skapa en samsyn över fritt bete, turism och hundhållning mm som idag lätt leder till konflikter ofta på grund av dålig kunskap.

- **Fäbodrörelsen vill att regeringen gör lag av sedvanan mulbetesrätten.**
- **Fäbodrörelsen vill att regeringen tillsätter en utredning för att utveckla begreppet Kovett**
- **Terrängkörningslagen måste ta hänsyn till fäbodbrukets intressen.**